

Modulul II

PROFESORUL REFLEXIV

14:00-15:30

Sesiunea III - Relație și conținut în comunicarea didactică

Activitatea 1. Reflecție asupra drepturilor omului pe care le merităm, pur și simplu pentru că suntem oameni. (10 minute, activitate individuală)

Formatorul scrie pe flip-chart următorul enunț: „Fiindcă sunt om, eu merit ...”. Cere fiecărui participant să completeze enunțul în cel puțin două moduri diferite. Împreună cu participanții, formatorul discută propunerile de completare a enunțului și face legătura cu acele propuneri care exprimă drepturi ale omului. Prin discuții, se corelează cetățenia activă cu dimensiunea culturală a democrației.

Activitatea 2. Analiză SWOT: Realizarea de către profesori a pregătirii elevilor pentru cetățenia activă (20 minute, activitate pe grupe)

Lucrând pe grupe, pe foi de flip-chart, afișate la încheierea timpului de lucru, participanții identifică puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări referitoare la realizarea educației elevilor pentru cetățenia democratică de către profesori de diferite specialități. Pe baza analizelor prezentate de fiecare grup, formatorul discută cu participanții aspecte referitoare la conceptul de *educație pentru cetățenia democratică* și la relația profesor-elev.

Activitatea 3. Drepturile omului în contexte ale vieții reale; studiu de caz bazat pe metoda pălărilor gânditoare (30 minute)

Participanții analizează un caz preluat din mass-media, care implică problematica drepturilor omului; profesorii se raportează la caz din diferite perspective, potrivit rolurilor pe care le reprezintă *pălăriile gânditoare*. Profesorii împărtășesc celorlalți participanți opiniile lor privind rolul metodelor în realizarea educației pentru democrație și drepturile omului.

Activitatea 4. Exercițiu referitor la drepturile copilului și la îndatoririle asociate acestora (30 minute, activitate în perechi)

Lucrând în perechi, profesorii completează o fișă de lucru (fișa cuprinde imagini care reprezintă drepturi ale copilului; pentru fiecare drept ilustrat de imagini trebuie asociată o responsabilitate); reflectează și propun cel puțin o modalitate de acțiune care poate fi întreprinsă pentru asumarea de către elevi deopotrivă a drepturilor și a îndatoririlor (afișând-o în „copacul drepturilor”, desenat pe flip-chart).

Materiale de pregătit:

Studiu de caz (pentru Activitatea 3) – 15 copii.

Fișă de lucru (pentru Activitatea 4) – 15 copii.

Sesiunea IV – 16.00-17.30

Scurtă expunere: 15 minute

Obiectiv: înțelegerea complexității atitudinale pe baza căreia se structurează cadrul învățării

Pentru organizarea cadrului învățării profesorul nu transmite doar cunoștințe, ci se transmite pe sine, astfel:

- respectul de sine al profesorului se reflectă în respectul cu care îi tratează pe copii și se întoarce sub forma respectului pe care îl primește de la ei;
- iubirea pentru domeniul său se transmite prin pasiunea cu care profesorul se implică, cu care explică și accesibilizează conținuturile. Se transformă în dragostea copiilor pentru disciplina pe care o predă;
- plăcerea de a lucra cu copiii se vede prin bucuria implicării și prin disponibilitate și se concretizează într-o atmosferă destinsă și în bucuria copiilor de a-și dedica timpul domeniului;
- atitudinea responsabilă se evidențiază prin seriozitatea profesorului și se întoarce prin sentimentul de siguranță pe care îl au copiii;
- atitudinea morală a profesorului se exprimă prin comportamentul său zilnic deschis, corect, onest și prin respectarea regulilor mărunte de conduită și se întoarce dinspre copii prin atitudinea de răspuns similar.
- menținerea relației de învățare în scopul ei de a sluji cu adevărat copilului. Profesorul înțelege că datoria lui nu este de a preda unele conținuturi, ci de a sprijini copilul în creșterea sa, în nevoia lui de a descoperi lumea, în depășirea dificultăților de înțelegere și în menținerea curiozității și interesului pentru autoformare.

Dialog socratic: Cum vă poate sluji practic discuția aceasta? Care ar fi problemele de constituire a unui cadru de învățare pe care participanții le-au întâmpinat? (40 minute)

Obiectiv: centrarea discursului de „învățare” pe interesul direct al participanților

Realizare:

- a) participații se grupează câte patru și convin asupra unei probleme pe care vor s-o supună discuției;
- b) expunerea fiecărei probleme
- c) dialog socratic pentru a prezenta problema din mai multe perspective și pentru a descoperi soluții multiple

Reflecții asupra desfășurării acestei secvențe (10 minute)

Întrebări și răspunsuri (15 minute)

Anexe

Situații de încălcare a drepturilor copilului

Cazuri de încălcare a drepturilor copilului, relatate de către elevi

Cazul 1

- a) **ce s-a întâmplat:** profesoara a găsit clasa în dezordine și le-a dat extemporal; elevul (care a semnalat situația) a considerat lucrarea ca pe o pedeapsă; din acest motiv, la lucrare a fost timorat
- b) **cum s-a simțit în situația respectivă:** pedepsit pe nedrept
- c) **dacă/cui au semnalat:** dirigintei
- d) **sprijinul primit:** diriginta a purtat o discuție cu profesoara în cauză; diriginta clasei a propus realizarea unei dezbateri în consiliul profesoral, referitoare la evaluare

Cazul 2

- a) **ce s-a întâmplat:** un elev a fost certat, în școală, de tatăl unui alt elev, un coleg de clasă cu care a avut un conflict (acesta se plânsese părinților lui)
- b) **cum s-a simțit în situația respectivă:** lipsit de apărare
- c) **dacă/cui au semnalat:** dirigintei, părinților
- d) **sprijinul primit:** s-a discutat în ședință cu părinții (la care au participat și elevii) modul în care părinții pot interveni în rezolvarea conflictelor dintre copii, în școală (s-a discutat despre faptul că părinții nu trebuie să-și facă singuri dreptate)

Cazul 3

- a) **ce s-a întâmplat:** un elev semnalează că uneori copiii de la școală nu îl ascultă și vorbesc peste el
- b) **cum s-a simțit în situația respectivă:** jenat de situație și întristat mult
- c) **cui s-ar adresa:** părinților, dirigintei (elevul știe cui să se adreseze, dar în mod real nu a făcut-o)

STUDIU DE CAZ

Ionuț a finalizat cu succes clasa a IV-a. În familia lui se discută despre posibilitatea de a continua gimnaziul la aceeași școală sau de a opta pentru un transfer la o altă școală din zonă, recunoscută pentru rezultatele foarte bune obținute de elevi la învățatură. Școala în care învață Ionuț este o școală bună, dar nu are renumele celeilalte. Ionuț înțelege că într-un colectiv cu performanțe la învățatură, fiecare elev este stimulat, în mai mare măsură, să învețe. Cu toate acestea, nu îi este ușor să se decidă. În școală se desfășoară numeroase activități, proiecte, iar clasa lui Ionuț este printre cele activ implicate în derularea acestora.

Mama lui Ionuț își amintește de decizia luată anul trecut în familia Dianeii, sora ei. Împreună cu Alexandru, care tocmai terminase clasa a IV-a, în familia Dianeii, s-a optat pentru transferul băiatului la școala pe care o vizează acum și Ionuț. Își amintește de relatarea lui Alexandru după prima oră de studiu la disciplina lui favorită, predată chiar de dirigintă. Pe un ton ușor răstit, diriginta li s-a adresat noilor elevi veniți în clasă, cu următoarele cuvinte: „De ce v-ați mutat în această școală? Aici se învață, nu glumă! La disciplina mea, să nu vă așteptați la mai puțin de zece pagini de teme pe săptămână!”.

Ionuț cântărește împreună cu părinții lui, argumentele *pentru și împotriva* transferului. Ambele școli au clădiri frumoase și îngrijite (s-a convins de aceasta, vizitând împreună cu mama lui, școala în care ar putea să fie elev); interiorul școlii este mai frumos în școala în care învață el; multe dintre produsele proiectelor realizate de elevi sunt expuse pe coridoarele școlii; nicio urmă de creion sau pix nu poate fi găsită pe aceste produse; copiii le respectă, sunt doar produsele pe care le-au realizat ei; în școala în care învață, disciplinele opționale sunt alese de elevi, împreună cu părinții lor; prin constituirea de grupe, opțiunile le-au fost întotdeauna respectate; după cum s-a informat tatăl lui, în cealaltă școală, opționalele studiate sunt cele decise de majoritatea elevilor clasei; se gândește și la întâlnirile de dimineață, organizate în sala de sport, cu care începe fiecare săptămână; datorită acestor întâlniri, elevii cunosc și pot participa la fiecare eveniment important al școlii.

Oare ce decizie este mai bună pentru Ionuț?